

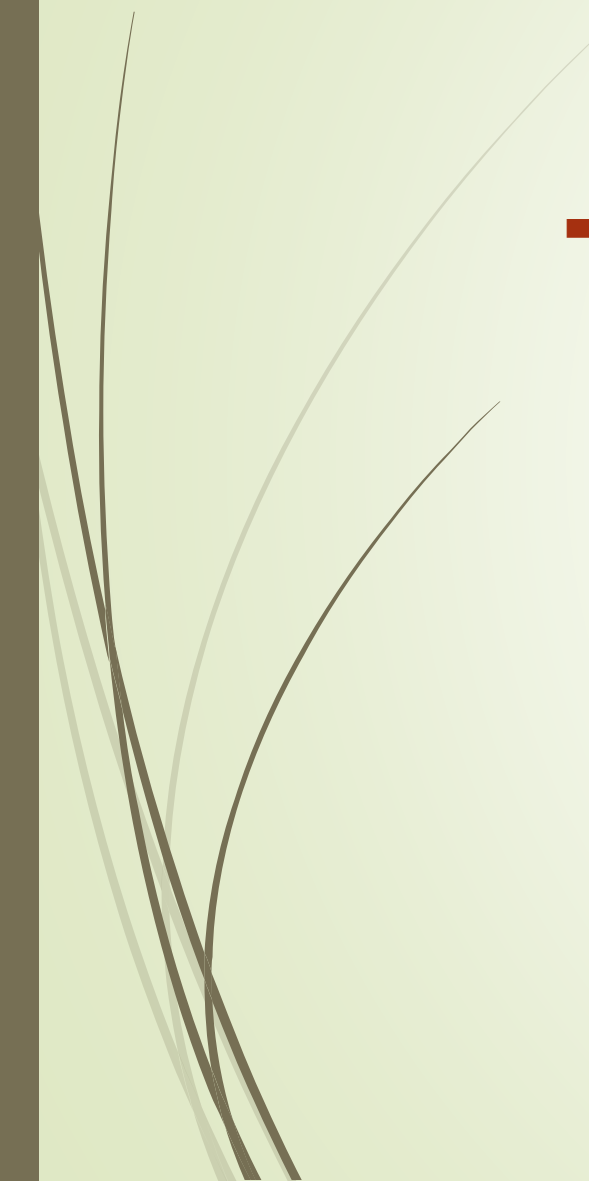

3. Ekonomie a vedení obchodu

Ing. Hana Pospíšková

Klíčová slova:

- ▶ Podnik, vstupy, výstupy, náklady a jejich členění , výnosy a jejich členění, tržby, výsledek hospodaření, bod zvratu, funkce podniku, členění podniku, znaky podniku, sanace, zrušení a zánik podniku
-

Podnik

- ▶ Instituce zabývající se podnikáním. Dle OZ můžeme definovat jako soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání.
- ▶ **Podnikem rozumíme:**
- ▶ věci hmotné (stroje, materiál)
- ▶ Věci nehmotné (goodwill, know-how, licence)
- ▶ Zaměstnanci
- ▶ **Podnik** je celek, ve kterém se vstupy přeměňují na výstupy.
- ▶ Vstupy: suroviny, materiál, práce, stroje
- ▶ Výstupy: statky a služby

Náklady, výnosy podniku

- ▶ Náklady – spotřebované vstupy vyjádřené v penězích
- ▶ Výnosy – vyprodukované a prodané výstupy pro uspokojení lidských potřeb

Činnost	Náklady	Výnosy
PROVOZNÍ (50-55; 60-65)	<ul style="list-style-type: none">• Spotřebované nákupy (materiál, energie ...)• Služby (opravy a udržování, cestovné, přepravné ...)• Osobní náklady (mzdy, SZP)• Daně a poplatky• Odpisy• Jiné provozní náklady	<ul style="list-style-type: none">• Tržby za vlastní výkony (výrobky a služby) a zboží• Aktivace (vnitropodnikové služby)• Jiné provozní výnosy (prodej majetku)
FINANČNÍ (56-57; 66-67)	<ul style="list-style-type: none">• Finanční náklady (úroky, bank. poplatky, pojistné)• Tvorba rezerv	<ul style="list-style-type: none">• Finanční výnosy (přijaté dividendy, úroky, nájemné)
MIMOŘÁDNÁ (58; 68)	<ul style="list-style-type: none">• Mimořádné náklady (manka a škody)	<ul style="list-style-type: none">• Mimořádné výnosy (přebytky majetku, náhrady mank a škod)

Význam nákladů

- znalost nákladů umožňuje analyzovat a hodnotit hospodárnost a efektivnost jednotlivých výrob podniků
- východisko pro zjišťování hospodářského výsledku
- informace pro řízení podniku i vnitropodnikových útvarů
- rozhodování o budoucím podnikovém dění
- informace o možnosti uplatnění na trhu dosažením konkurenceschopných nákladů
- podklad pro stanovení optimální ceny
- prostor pro vytváření motivačních vazeb pracovníků

Náklady podniku

- ▶ **Náklady** podniku jsou peněžní částky, které podnik účelně vynaložil na získání výnosů
- ▶ jsou spotřebované vstupy (tj. výrobní zdroje) vyjádřené v peněžních jednotkách
- ▶ Základní členění:
 - ▶ podle nákladových druhů (hledisko účetní)
 - ▶ podle vztahu a závislosti na objemu výroby
 - ▶ podle vztahu k finálním výkonům

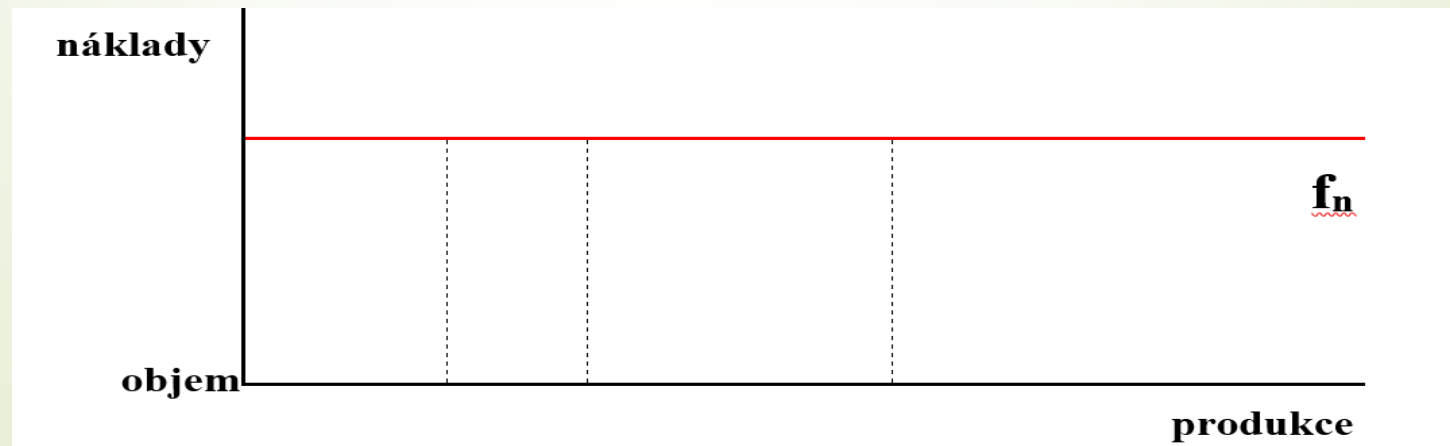
1. Podle druhů (tzv. druhové členění nákladů)

- ▶ Při **členění nákladů podle druhů** se zajímáme o to, co podnik spotřeboval. Základními nákladovými druhy jsou: spotřeba materiálu, energie, opravy a udržování, cestovné, mzdy, zdravotní a sociální pojištění, odpisy, úroky, pokuty a penále, manka a škody.
- ▶ **provozní náklady**, tj. náklady vztahující se k provozní činnosti podniku
- ▶ **finanční náklady**, tj. náklady vztahující se k finanční činnosti podniku (např.: placené úroky, pojistné,...)
- ▶ **mimořádné náklady** – manka a škody

2. Náklady - Podle vztahu a závislosti na objemu výroby

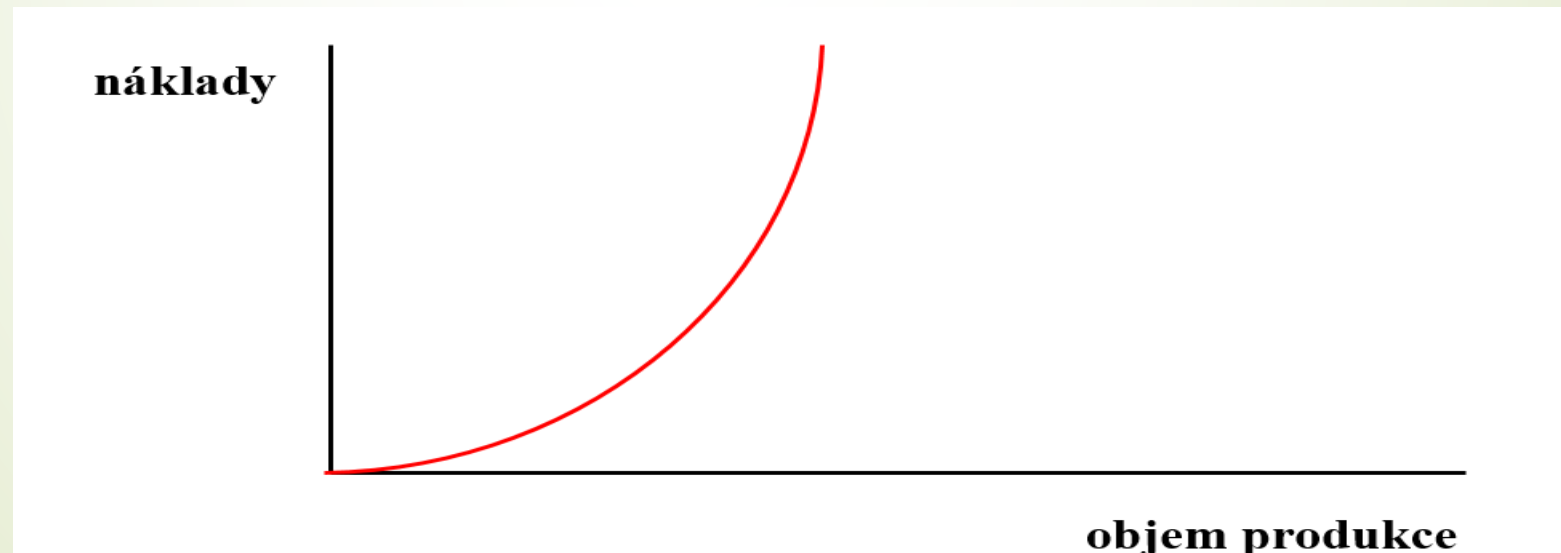
1. 1. Fixní náklady (f_n)

- ▶ nezávisí na objemu výroby
- ▶ v krátkém časovém období jsou neměnné
- ▶ například odpisy, nájemné, pojistné, část nákladů na spotřebovaný materiál, energii a část mzdových nákladů, úroky z úvěrů, leasingové poplatky apod.

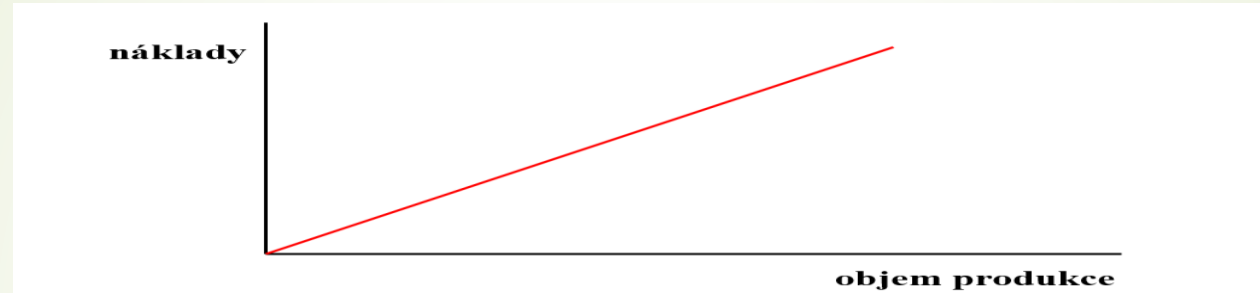
1.2. Variabilní náklady (v_n)

- **závisí na objemu výroby**
- Variabilní náklady jsou takové náklady, které v závislosti na vzrůstajícím objemu výroby ve svém úhrnu rostou
- **Dělení nákladů:**
- nadproporcionální (progresivní) - náklady rostou rychleji než objem produkce

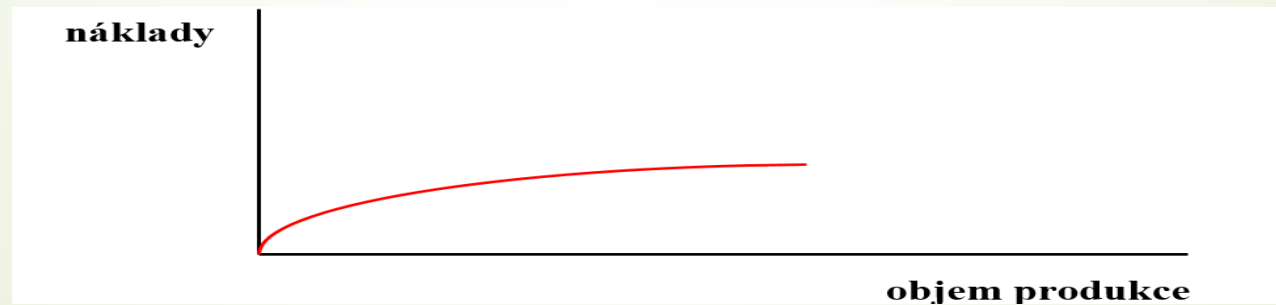

Dělení variabilních nákladů

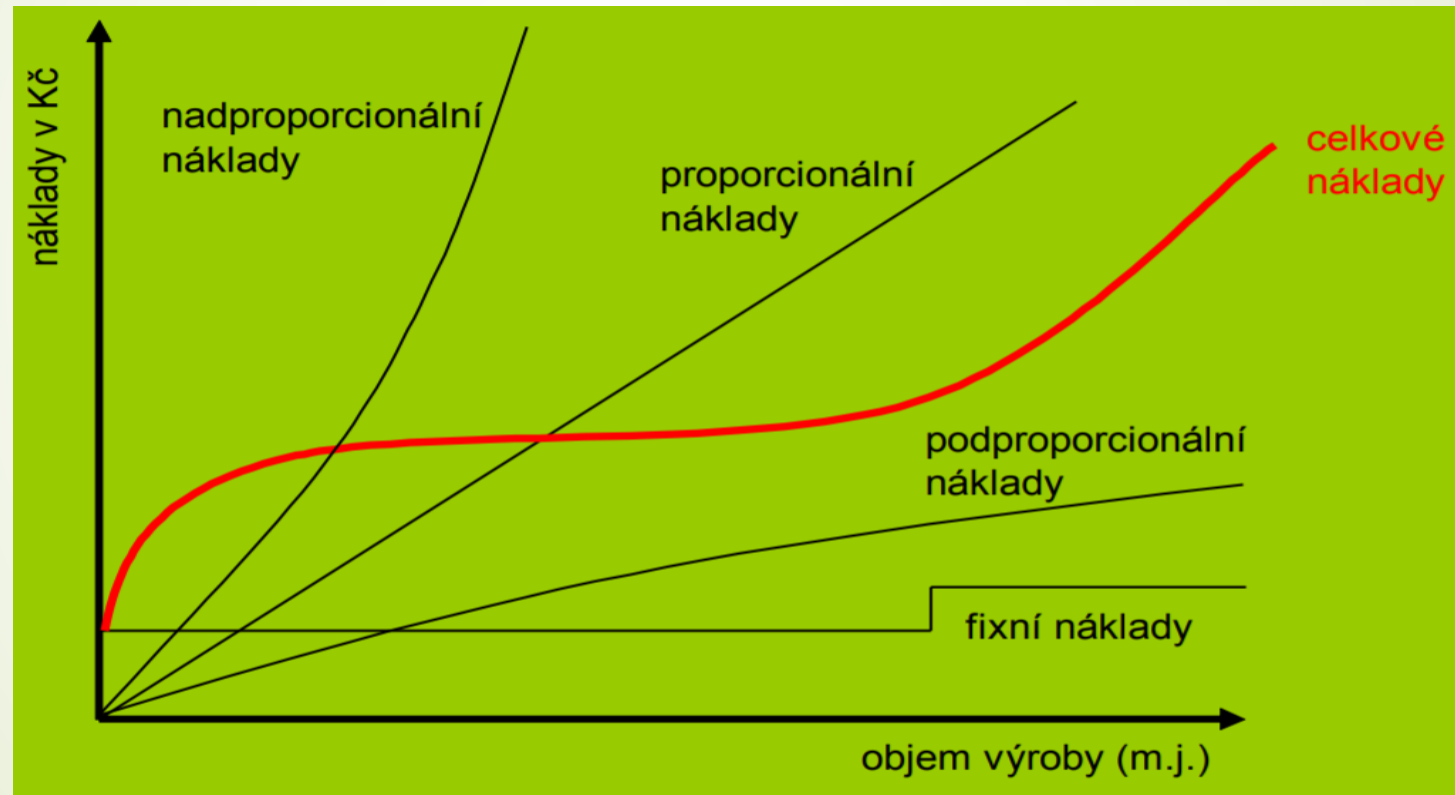
- ▶ proporcionální (lineární) - náklady rostou stejně s objem produkce

- ▶ podproporcionální (degresivní) - náklady rostou pomaleji než objem produkce

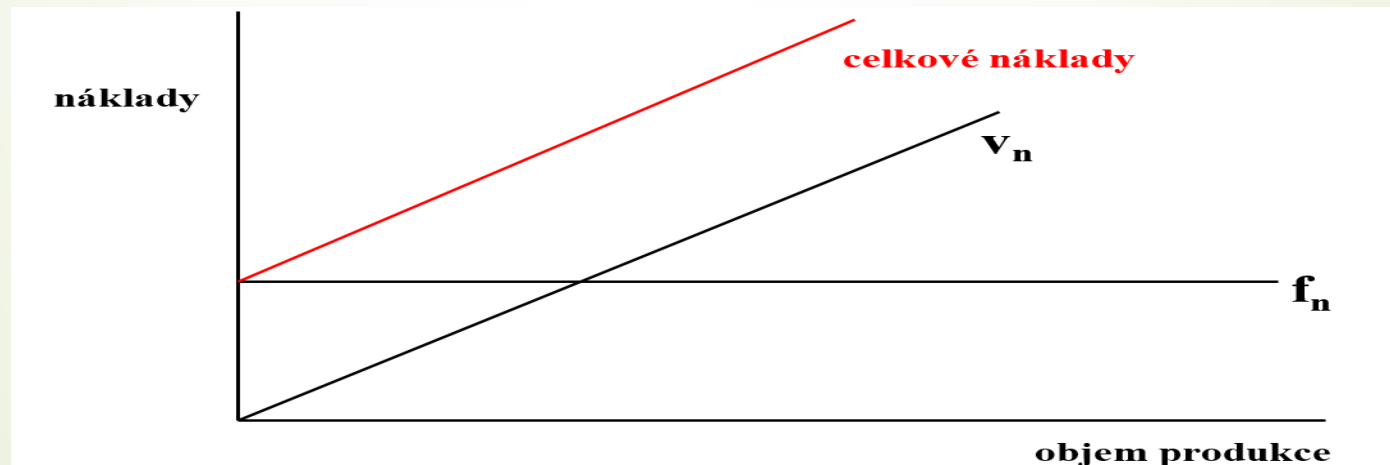

Průběh nákladů

CELKOVÉ NÁKLADY

- ▶ Celkové náklady vzniknou součtem variabilních a fixních nákladů. Nákladová rovnice má následující tvar:
- ▶ = fixní náklady (f_n) + variabilní náklady (v_n)
- ▶ Celkové náklady sice stoupají s rostoucím objemem výroby, avšak při nulovém objemu výroby neklesají na nulu, ale na hodnotu fixních nákladů.

3. Dělení nákladů podle vztahu k finálním výkonům (kalkulační členění)

Přímé náklady a Nepřímé náklady

Přímé náklady

- ▶ Přímé náklady přímo souvisejí s výrobou určitého druhu výrobku. Jejich výši připadající na výrobu jedné kalkulační jednotice můžeme přímo a přesně stanovit.
- ▶ **Přímý materiál** zahrnuje suroviny, základní materiál, polotovary, pomocný a ostatní materiál, výrobní obaly. Jde o materiál, který se zpravidla stává trvalou součástí výrobku nebo přispívá k vytvoření jeho potřebných vlastností.
- ▶ **Přímé mzdy** představují základní mzdy (úkolové, časové), příplatky a doplatky ke mzdě a prémie výrobních dělníků, které přímo souvisí s kalkulovanými výkony.
- ▶ **Ostatní přímé náklady** zpravidla zahrnují technologické palivo a energie, odpisy, opravy a udržování.

Nepřímé (režijní) náklady

- ▶ jsou náklady společně vynakládané na celé kalkulované množství výrobků, více druhů výrobků nebo zajištění chodu celého podniku, které není možné stanovit na kalkulační jednici

Dělení:

- ▶ **Výrobní režie** zahrnuje nákladové položky, které mají přímou souvislost s **obsluhou výroby**. Patří sem např. režijní mzdy, opotřebení nástrojů, odpisy dlouhodobého majetku, spotřeba energie, náklady na opravy, spotřeba režijního materiálu.
- ▶ **Správní režie** zahrnuje nákladové položky, které se týkají **řízení podniku**, závodu nebo obdobného organizačního útvaru jako celku (např. odpisy správních budov, platy manažerů, telekomunikační poplatky).
- ▶ **Odbytové náklady** obsahují náklady spojené s **odbytovou činností**, jako jsou náklady na skladování, propagaci, prodej a expedici výrobků.
- ▶ Režijní náklady představují značnou část celkových nákladů. Jejich řízení a usměrňování má proto z hlediska snižování nákladů velký význam.

Možnosti snižování nákladů

- Úspora materiálu, energie
- Zrychlování obratu zásob
- Předcházení vzniku nadnormativních zásob
- Péče o investiční majetek
- Efektivní využití pracovní doby a pracovní síly

Výnosy

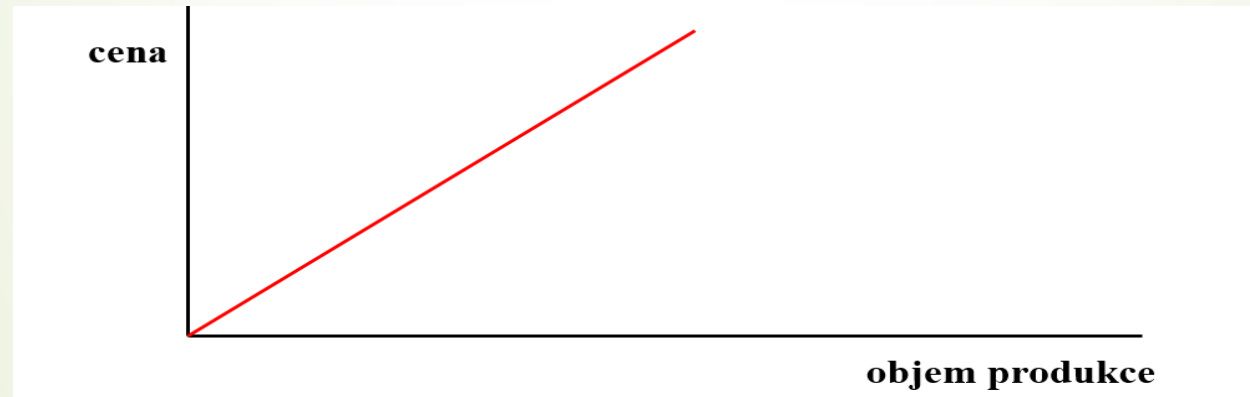
- ▶ jsou vyprodukované a prodané výstupy (statky a služby) vyjádřené v peněžních jednotkách (jedná se o tržby a ostatní výnosy)
- ▶ jsou peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za určité období (měsíc, rok) bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich úhradě.
- ▶ členění dle druhů (tzv. druhové členění):
- ▶ **provozní výnosy** – získané z provozně-hospodářské činnosti podniku (tržby z prodeje),
- ▶ **finanční výnosy** – připsané úroky z bankovních účtů, výnosy z cenných papírů,
- ▶ **mimořádné výnosy** – získané mimořádně (např. náhrada škody, přebytek zásob peněz).

Tržby

- ▶ Hlavní složkou výnosů jsou tržby. Tržeb podnik dosáhne prodejem svých výrobků, zboží a služeb v daném období (měsíci, roku). Tržby slouží především k úhradě nákladů podniku, daní a také k rozšiřování činností podniku. Jsou tudíž významným zdrojem financování.
- ▶ jednotlivými složkami tržeb jsou:
 - ▶ tržby za prodej zboží,
 - ▶ tržby z prodeje vyrobených výrobků a poskytnutých služeb (výkony),
 - ▶ tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu,
 - ▶ tržby z prodeje cenných papírů.
- ▶ Pro podnik jsou rozhodující tržby z prodeje výrobků, resp. poskytnutých služeb (záleží na předmětu podnikání). Co má vliv na jejich výši? Nejen ceny jednotlivých výrobků a fyzický objem výroby, ale také sortiment prodeje, doba úhrady faktur a v případě exportu též kurz měny.

výpočet celkových tržeb

- ▶ celkové tržby = cena za 1 výkon x množství prodaných výkonů
- ▶ Grafické znázornění výnosů

Možnosti zvyšování výnosů

- zvýšení prodejní ceny výkonů
- prodej většího objemu výkonů
- zlepšení kvality výrobků
- zavádění nových výrobků

Výsledek hospodaření

Rozdíl mezi výnosy a náklady tvoří **výsledek hospodaření** podniku. Jaký je výsledek hospodaření, záleží na vztahu výnosů a nákladů. Pokud jsou výnosy vyšší než náklady, podnik vykazuje **zisk**. Jestliže jsou výnosy nižší než náklady, pak jde o **ztrátu**. Může také nastat rovnost výnosů a nákladů a výsledek hospodaření je v takovém případě nulový.

- ▶ Přehled výnosů, nákladů a výsledku hospodaření podniku podává **výkaz zisku a ztráty**

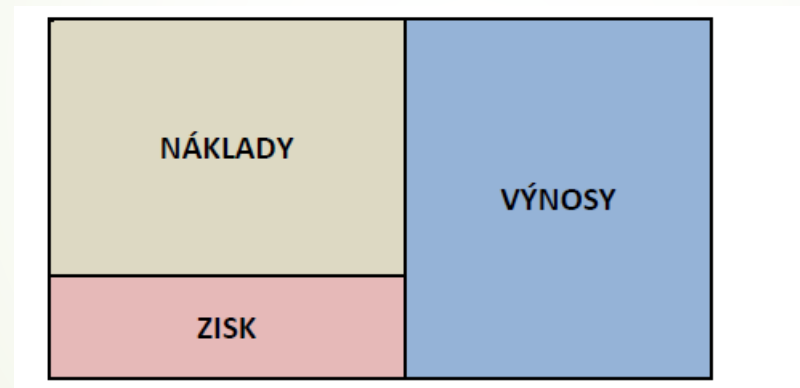
Výkaz zisku a ztráty - Výsledovka

Výkaz zisků a ztrát (výsledovka)

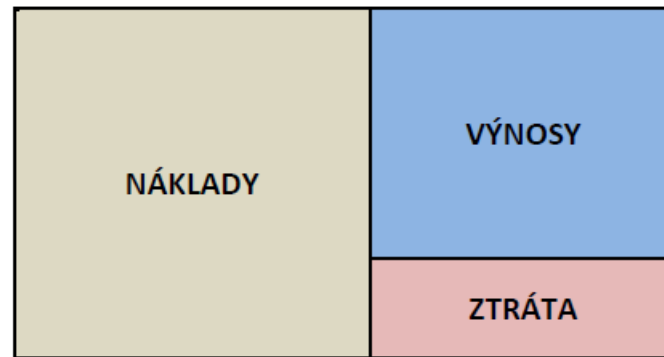
Zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů		VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT ke dni 31. prosince 2012 (v celých tisících Kč)		Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky	
IČ		Sídlo, bydliště nebo místo podnikání účetní jednotky			
Označení	TEXT	Číslo řádku	Skutečnost v účetním období		
a	b	c	běžném	1	minulém
			2		
I	Tržby za prodej zboží	01	0	0	0
A	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	0	0	0
*	Obchodní marže (ř. 01-02)	03	0	0	0
II	Výkony (ř. 05+06+07)	04	0	0	0
II.1	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	0	0	0
2	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06	0	0	0
3	Aktivace	07	0	0	0
B	Výkonová spotřeba (ř. 09+10)	08	0	0	0
B.1	Spotřeba materiálu a energie	09	0	0	0
B.2	Služby	10	0	0	0
*	Přidaná hodnota (ř. 03+04-08)	11	0	0	0
C	Osobní náklady	12	0	0	0
C.1	Mzdové náklady	13	0	0	0
C.2	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	0	0	0
C.3	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní péči	15	0	0	0
C.4	Sociální náklady	16	0	0	0
D	Daně a poplatky	17	0	0	0
E	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	18	0	0	0
III	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu (ř. 20+21)	19	0	0	0
III.1	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	0	0	0
2	Tržby z prodeje materiálu	21	0	0	0
F	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu (ř. 23+24)	22	0	0	0
F.1	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	0	0	0
F.2	Prodaný materiál	24	0	0	0
G	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů předešlých období	25	0	0	0
IV	Ostatní provozní výnosy	26	0	0	0
H	Ostatní provozní náklady	27	0	0	0
V	Převod provozních výnosů	28	0	0	0
I	Převod provozních nákladů	29	0	0	0
*	Provozní výsledek hospodaření (ř. 11-12-17-18+19-22-25+26-27+(-38)+(-29))	30	0	0	0
VI	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31	0	0	0
J	Prodané cenné papíry a podíly	32	0	0	0
VII	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku (ř. 34 + 35 + 36)	33	0	0	0
VII.1	Výnosy z podílů v ovládaných osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	34	0	0	0
VII.2	Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	35	0	0	0
VII.3	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36	0	0	0
VIII	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	0	0	0
K	Náklady z finančního majetku	38	0	0	0
IX	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39	0	0	0
L	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40	0	0	0
M	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	41	0	0	0
X	Výnosové úroky	42	0	0	0
N	Nákladové úroky	43	0	0	0
XI	Ostatní finanční výnosy	44	0	0	0
O	Ostatní finanční náklady	45	0	0	0
XII	Převod finančních výnosů	46	0	0	0
P	Převod finančních nákladů	47	0	0	0
*	Finanční výsledek hospodaření (ř. 31-32+33+37-38+39-40-41+42-43+44-45+(-46)+(-47))	48	0	0	0
Q	Daně z příjmů za běžnou činnost (ř. 50 + 51)	49	0	0	0
Q.1	-splatná	50	0	0	0
Q.2	-odložená	51	0	0	0
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (ř. 30 + 48 - 49)	52	0	0	0
XIII	Mimořádné výnosy	53	0	0	0
R	Mimořádné náklady	54	0	0	0
S	Daně z příjmů z mimořádné činnosti (ř. 56 + 57)	55	0	0	0
S.1	-splatná	56	0	0	0
S.2	-odložená	57	0	0	0
*	Mimořádný výsledek hospodaření (ř. 53 - 54 - 55)	58	0	0	0
T	Převod podílů na výsledek hospodaření společnosti (+/-)	59	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 52 + 58 - 59)	60	0	0	0
****	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48 + 53 - 54)	61	0	0	0

Formulář zpracovává ASPEKT HM, daňové, účetní a auditorská kancelář, www.dobrovpricnem.cz, business.center.cz

Zisk ve výkazu zisku a ztráty

Ztráta ve výkazu zisku a ztráty

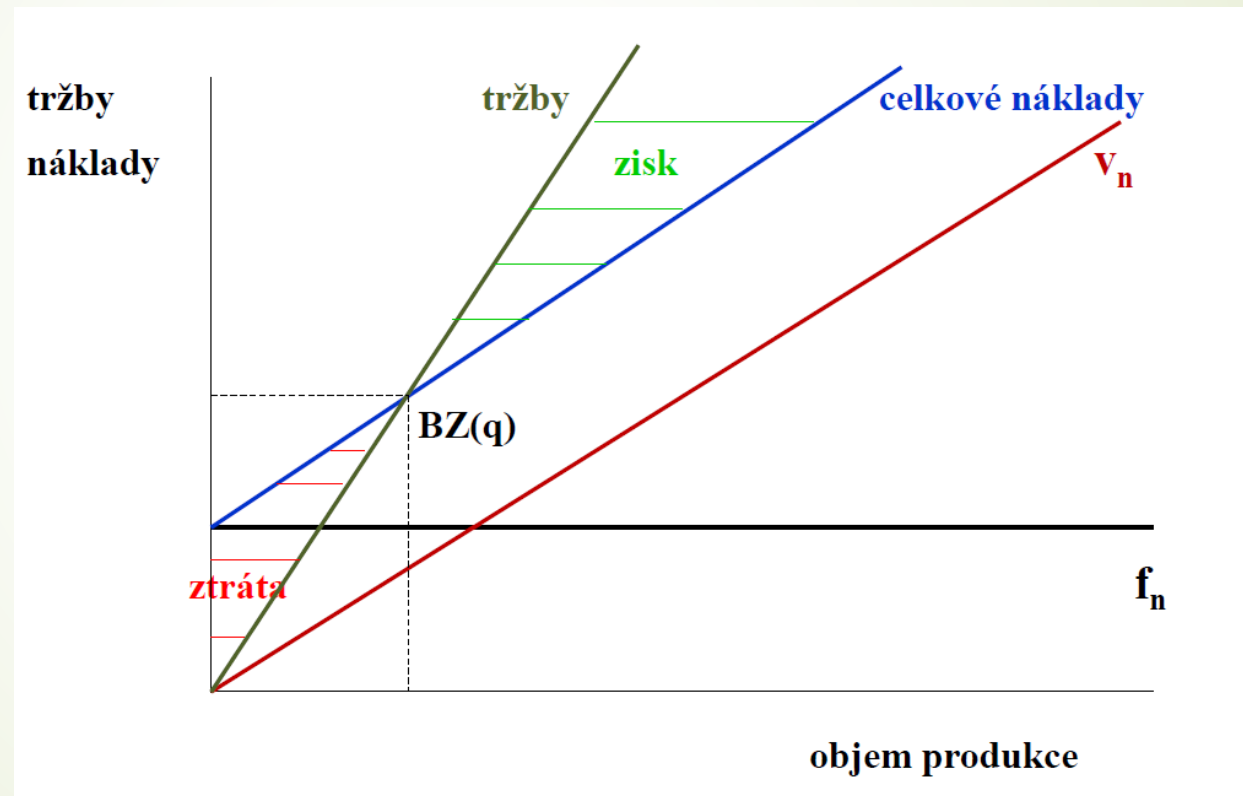
Výnosy , náklady

- **Finanční výkaz zisku a ztráty**, jak je zpracován dle pokynů Ministerstva financí, má mnohem složitější strukturu. Výsledek hospodaření je v něm zjišťován stupňovitě a výnosy i náklady jsou členěny následujícím způsobem.
- **Výnosy tvoří:**
 - **provozní výnosy** – získané z provozně-hospodářské činnosti podniku (tržby z prodeje),
 - **finanční výnosy** – připsané úroky z bankovních účtů, výnosy z cenných papírů,
 - **mimořádné výnosy** – získané mimořádně (např. náhrada škody).
 - *Provozně-hospodářskou činností se rozumí činnost, která je hlavní činností podniku, tzn. u výrobního podniku je provozně-hospodářskou činností výroba.*
- **Náklady tvoří:**
 - **provozní náklady** – spotřeba materiálu a energie, osobní náklady, odpisy dlouhodobého majetku a ostatní provozní náklady,
 - **finanční náklady** – úroky z úvěrů a půjček, bankovní poplatky, kurzové ztráty a jiné finanční náklady,
 - **mimořádné náklady** – náklady vzniklé v souvislosti s mimořádnou škodou.

Stupňovité zjišťování výsledku hospodaření

- ▶ Rozdíl mezi provozními výnosy a provozními náklady tvoří **provozní výsledek hospodaření** (zisk nebo ztráta)
- ▶ rozdíl mezi finančními výnosy a finančními náklady se nazývá **finanční výsledek hospodaření**.
- ▶ Ve výkazu zisku a ztráty se oba výsledky hospodaření sčítají a vytvářejí **výsledek hospodaření za běžnou činnost**, který je snížen o **daň z příjmů za běžnou činnost**.
- ▶ Zbývá zjistit **mimořádný výsledek hospodaření**, který vznikne jako rozdíl mezi mimořádnými výnosy a mimořádnými náklady. Stejně jako v případě výsledku hospodaření za běžnou činnost je od něj odečtena daň z příjmů.

Grafické znázornění nákladů, výnosů a VH

Procvičování -příklad

- Vypočítejte výsledek hospodaření ve dvou stupních, znáte-li tyto informace:
- spotřeba materiálu: 100.000,--Kč
- spotřeba energie: 30.000,--Kč
- úrokové náklady: 95.000,--Kč
- tržby z prodeje zboží: 300.000,--Kč
- tržby z prodeje služeb: 150.000,--Kč.

Řešení:

- **1.provozní VH** = $300.000 + 150.000 - 100.000 - 30.000 = +320.000,-$
- **2.finanční VH** = $0 - 95.000 = -95.000,-$
- **hrubý VH** = $320.000 - 95.000 = +225.000,-$

Bod zvratu

- ▶ Zisk je základním motivem podnikání, a tím i hlavním kritériem pro rozhodování. Zisk, výnosy a náklady jsou východiskem pro celou řadu ekonomických výpočtů, které slouží jako základ pro různá manažerská rozhodování. Souhrnně se označují jako analýza bodu zvratu. Mrtvý bod, kritické množství výroby
- ▶ bod zvratu $BZ(q)$ je tzv. mezní množství, kdy dosažené výnosy se rovnají vynaloženým nákladům
- ▶ pokud by podnik vyráběl toto množství produkce, nedosahoval by ani zisku ani ztráty
- ▶ Pokud bude podnik produkovat více výrobků, začne dosahovat zisku
- ▶ Pokud by objem výroby snížil, skončilo by jeho hospodaření se ztrátou

Analýza bodu zvratu

Vysvětlivky:

T celkové tržby

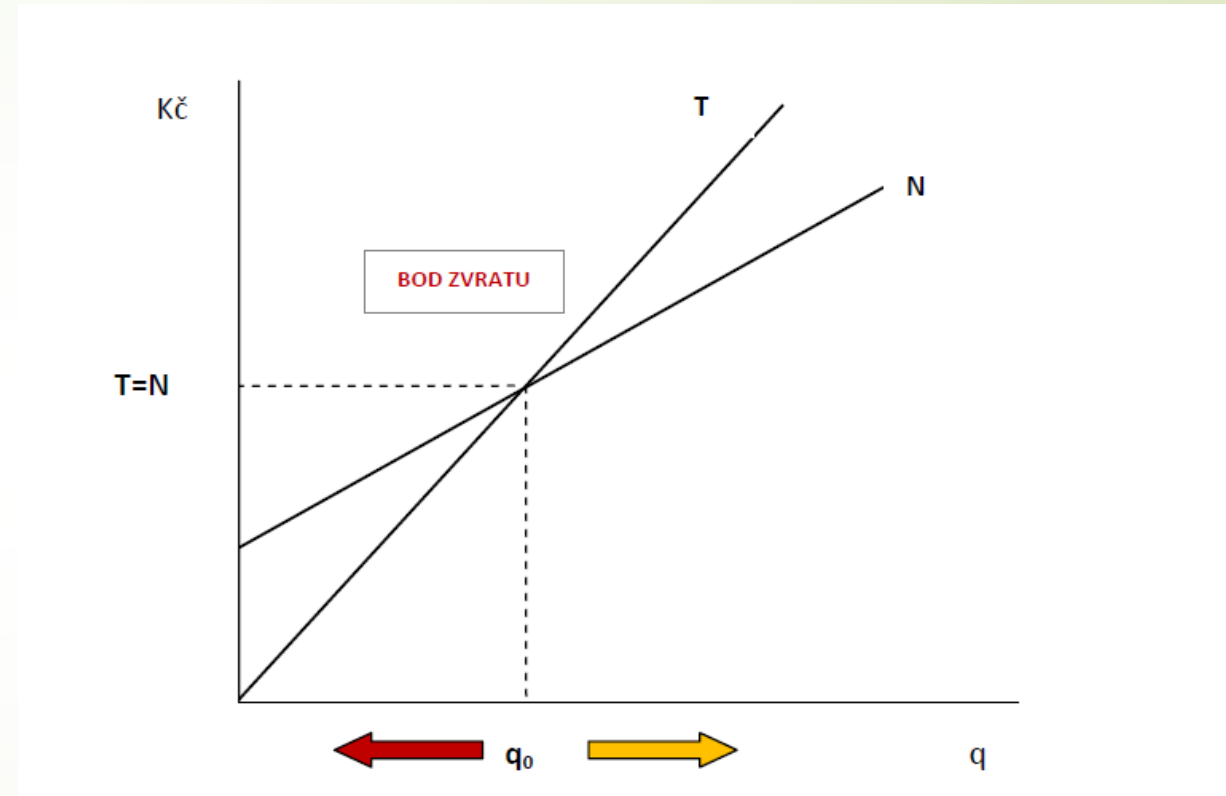
N celkové náklady

f fixní náklady

p cena výrobku

v variabilní náklady na 1 výrobek

q objem výroby

Výpočet bodu zvratu

- ▶ bod zvratu je v bodě, kde tržby (T) = náklady (N)
- ▶ $T = \text{cena } (p) \cdot \text{množství produkce } (q)$
- ▶ $N = f_n + (v_n \cdot q)$
- ▶ dosadíme do rovnice tržby (T) = náklady (N)

- ▶ $p \cdot q = f_n + (v_n \cdot q)$
- ▶ a odvodíme výpočet takového množství produkce (q), při kterém podnik nedosahuje ani zisku ani ztráty

$$BZ(q) = \frac{f_n}{p - v_n}$$

Procvičování –příklad

- Výrobna polotovarů vyrábí listové těsto, jehož
- prodejní cena je 25,--Kč,
- variabilní náklady jsou 10,--Kč
- a celkové fixní náklady 3.000,--Kč.
- Vypočítejte bod zvratu a interpretujte výsledek

Řešení:

- **bod zvratu je v bodě, kde tržby (T) = náklady (N)**
- $T = \text{cena } 25,- \cdot \text{ množství produkce } (q)$
- $N = 3.000,- + (10 \cdot q)$

- $25 \cdot q = 3.000 + (10 \cdot q)$
- a odvodíme výpočet takového množství produkce (q), při kterém podnik nedosahuje ani zisku ani ztráty
- $BZ = \frac{3.000}{25-10} = 200$
- **Kontrola**
- $T = 25 \times 200 = 5.000$
- $N = 3000 + (10 \times 200) = 5.000$

Zisk - Funkce zisku

- Jeden z nejdůležitějších ekonomických pojmů. Rozdíl mezi výnosy a náklady.
- **Kriteriální** – zisk je kritériem pro rozhodování o budoucím vývoji podniku
- **Rozvojová** – zisk je zdroj podnikání
- **Motivační** – zisk je motivem pro podnikání i základem hmotné zainteresovanosti pro zaměstnance
- **Rozdělovací** – zisk je základem pro rozdělování peněžních prostředků mezi podniky a stát

Podnik

- je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti (dle občanského zákoníku)
- plní *funkci*
- **hlavní**, tj. pro kterou byl obchodní závod zřízen (výrobní, obchodování, poskytování služeb)
- **vedlejší**, tj. nesouvisí s předmětem činnosti
- má určité *cíle*:
- zisk
- dlouhodobá prosperita
- ochrana životního prostředí

Podnik má *vlastnosti*:

- **A)ekonomickou samostatnost (subjektivitu)**
- –je vybaven majetkem
- –volí si sám předmět činnosti
- –má vnitřní organizační strukturu
- –své náklady hradí z výnosů
- **b)právní (subjektivitu)**
- –způsobilost k právům a povinnostem a právo jednat svým jménem v právních vztazích
- Podnik jedná pod obchodní firmou - zápis do obchodního rejstříku

kritéria volby právní formy

- počet zakladatelů a náročnost založení
- nároky na počáteční kapitál
- kompetence řízení a pravomoc
- způsob a rozsah ručení
- účast na zisku

Založení a vznik obchodního závodu

při založení je nutno odpovědět na otázky:

- ▶ jaké služby poskytovat a co vyrábět
- ▶ určit místo podnikání
- ▶ jak služby poskytovat nebo jak vyrábět
- ▶ kolik zdrojů vložit do podnikání, kde je získat a jak je použít
- ▶ jakou právní formu pro svou činnost zvolit
- ▶ vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku

Druhy podniků (členění)

- Nejčastěji se podniky člení:
- **1. Podle zaměření a způsobu hospodaření**
- **2. Podle vlastnictví majetku**
- **3. Podle výkonů**
- **4. Podle velikosti**
- **5. Podle příslušnosti k určitému odvětví**

1. Druhy podniků podle zaměření a způsobu hospodaření

- ▶ **Třídění podle zaměření a způsobu hospodaření**
- ▶ Toto třídění se řídí hlavním cílem podniku. Je-li jím dosažení zisku, jsou tyto podniky nazývány **ziskové**. Jsou-li cíle jiné, hovoříme o **neziskových organizacích**.
- ▶ **Podniky ziskové**
- ▶ Podnik hospodaří s cílem dosáhnout kladného výsledku hospodaření, tedy zisku. Své činnosti řídí tak, aby dosahoval vyšších výnosů, než jsou vložené náklady.
- ▶ **Neziskové organizace**
- ▶ Jejich cílem je zlepšování celkové úrovně společnosti, vyšší kvalita uspokojování potřeb lidí s pomocí státu nebo nepodnikatelské sféry. Cíle se často nedají spočítat, kvantifikovat.

2. Podniky podle vlastnictví majetku

- Podle **vlastnictví majetku** můžeme rozlišit podniky:
- - **soukromé**
- - **družstevní**
- - **státní**
- - **církevní, politické strany, zájmová sdružení**
- - **nadace**

3. Podniky podle výkonů

➤ 1. podniky produkující statky:

- **těžební** = zabývají se těžbou surovin (uhlí, železná ruda, kámen...). Získávají statky z nalezišť v přírodě.
- **zemědělské** = zabezpečují výrobu zemědělských produktů. Získávají statky z přírody, hlavní výrobní činitel je půda.
- **energetické** = zabezpečují výrobu a produkce energií. Získávají statky z nalezišť v přírodě.
- **zpracovatelské** = vyrábějí výrobní činitele pro další výrobu (stroje ...) a spotřební statky pro obyvatelstvo (oděvy, nábytek ..)

➤ 2. podniky poskytující služby:

- poskytují služby pro jiné podniky nebo pro obyvatelstvo, pro majetek osob i podniků. Služby uspokojují lidské potřeby průběhem své činnosti, nedají se skladovat.
- Služby se poskytují při:
 - rozdělování a směně hmotných statků,
 - zajišťování peněžních prostředků a hospodaření s nimi,
 - údržbě a opravách výrobků, ochraně majetku a osob, péči o zdraví, výchově a vzdělávání

4. Podniky podle velikosti

- Toto třídění je využito hlavně pro potřeby statistiky, jedná se například o členění **podle počtu zaměstnanců**:
- nejmenší podniky - micro podniky (do 10 zaměstnanců)
- malé podniky (desítky zaměstnanců)
- střední podniky (stovky zaměstnanců)
- velké podniky (více než 500 zaměstnanců).

5. Podniky podle odvětví

- Podniky jsou shromážděny do skupin podle toho, že poskytují **podobné výkony a využívají podobný majetek**.
- Odvětví jsou vymezena klasifikací ekonomických činností stanovenou Českým statistickým úřadem.
- Například:
 - 1) zemědělství, myslivost, lesní hospodářství
 - 2) dobývání nerostných surovin
 - 3) výroba a rozvod elektřiny, plynu, vody
 - 4) zdravotnictví, veterinární služby, sociální služby
 - 5) pohostinství a ubytování

Znaky úpadku podniku

Podnikání je spojeno s rizikem úpadku - podnik se dostává do krize

- **a)** podnik je dlouhodobě ztrátový a je dlouhodobě platebně neschopný
- **b)** podnik se vyznačuje sice dílčími, avšak závažnými problémy, které při zanedbání jejich řešení mohou vést k likvidaci společnosti
- **c)** podnik se zdánlivě jeví jako velmi úspěšný, avšak v důsledku extrémního růstu trvale naráží na **nedostatek kapitálu**

Žádná z firem se nedostane do úpadku v krátkém čase natož třeba ze dne na den, ale jedná se o dlouhodobý proces, ve kterém lze problémy rozeznat

- při přípravě a realizaci opatření směřující k ozdravení je nezbytné definovat:
 - **a) příčiny krize**
 - **b) povaha krize**
 - **c) vývojové stádium krize**

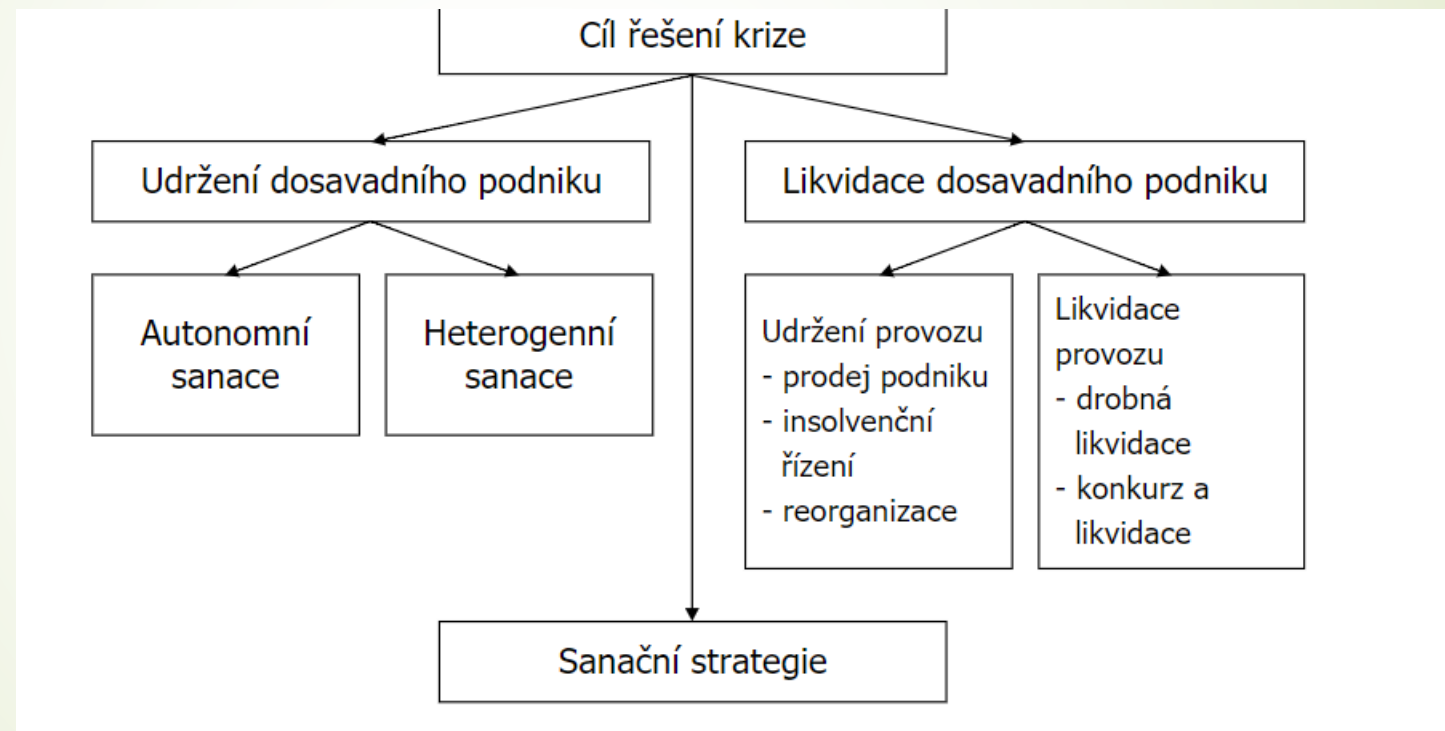
Sanace podniku

- ▶ pod pojmem sanace se rozumí **soubor opatření** přijímaných ze strany vedení podniku, jejichž smyslem je zásadní ozdravení a obnova finanční výkonnosti a prosperity firmy
- ▶ Příčiny sanace:
- ▶ **interní** - (špatně zorganizovaný výrobní proces) - dá se to do určité míry opravit
- ▶ **externí** - (změna trhu, daňových či jiných sazeb)

Schéma postupu sanace

Schéma postupu sanace - pokračování

Zrušení a zánik obchodního závodu

- ▶ **Zánik podniku** - podnik ani po sanačním programu nebyl ozdraven a řítí se ke konci - výmaz z obchodního rejstříku - likvidace či konkurzní řízením ke *zrušení* může dojít:
- ▶ **a) dobrovolným rozhodnutím** (např. dosažením účelu, uplynutí doby, pro kterou byl zřízen, přeměnou, fúzí, úmrtím majitele)
- ▶ **b) nuceně** (rozhodnutím soudu, prohlášením konkurzu)
- ▶ *Zaniká* dnem výmazu z obchodního rejstříku

Zánik podniku bez likvidace

- ▶ Existuje také možnost **zrušit společnost bez nutnosti likvidace**, a to přechodem jejího jmění na jiného právního nástupce. **Právním nástupcem** může být jako již existující, tak i nově vzniklá společnost.
- ▶ Bylo dosaženo úkolu, který měl být splněn
- ▶ Dosažením účelu, pro který byl podnik zřízen,
- ▶ Rozhodnutím společníků
- ▶ Přeměnou (fúzí, změnou právní formy...)
- ▶ Úmrtím

Rušení podniku bez likvidace společnosti

- ▶ **Přeměny společností** jsou v současnosti velmi diskutovaným tématem a ve většině případů se týkají velkých nadnárodních společností, ale není výjimkou, že pro fúzi či akvizici se rozhodnou i malé a střední podniky, které **mají existenční problémy**, avšak stále mají ve svém **portfoliu co nabídnout**.

Fúze se může uskutečnit formou sloučení nebo splynutí. Sloučením přechází jmění zanikající společnosti a také práva a povinnosti vyplývající z pracovně právních vztahů **na jinou existující** společnost.

- ▶ **Splynutím** dochází k zániku dvou nebo více společností
- ▶ **Rozdělení** se může uskutečnit formou rozdělení se založením nových společností nebo rozdělení sloučením.
- ▶ Za přeměnu se považuje také **změna právní formy** společnosti, při které ale žádná společnost nezaniká ani nevzniká. Změní se často jen vnitřní uspořádání společnosti, což se promítne zejména do vztahů mezi společníky.

Zrušení podniku s likvidací

- ▶ Je-li **společnost zrušena s likvidací**, postupuje se podle § 70 obchodního zákoníku.
- ▶ **Podnikání obchodní společnosti** končí tím, že nemá věcné, ekonomické ani právní pokračování. Aby společnost mohla zaniknout, musí předtím ukončit svoji hospodářskou činnost, vypořádat všechny své závazky vůči svým partnerům (státu, zaměstnancům, dodavatelům, věřitelům). Až potom mohou být vypořádáni i společníci
- ▶ Společnost vstupuje do **likvidace** ke dni, ke kterému je zrušena. Vstup společnosti do likvidace se zapisuje do obchodního rejstříku. Ke dni, který předchází dni vstupu do likvidace (den **zrušení společnosti**) se provede mimořádná účetní uzávěrka a sestavuje se také přiznání k dani z příjmů právnických osob.
- ▶ Po dobu likvidace se užívá název společnosti s dovětkem „v likvidaci“. Formálně je **existence společnosti ukončena** výmazem z obchodního rejstříku, o který je povinen likvidátor požádat rejstříkový soud do 30ti dnů od skončení likvidace.

Klíčové otázky k zopakování

- Rozhodněte, které z uvedených nákladových položek představují variabilní náklady a které fixní:
 - a) náklady na základní materiál,
 - b) mzdy konstruktérů a technologů,
 - c) náklady na osvětlení a vytápění,
 - d) mzdy výrobních dělníků odměňovaných úkolovou mzdou,
 - e) náklady na univerzální nástroje,
 - f) mzdy manipulačních dělníků,
 - g) náklady na propagaci podniku,
 - h) odpisy budov a výrobního zařízení,
 - i) pojistné,
 - j) náklady na speciální nástroje.
- Popište Bod zvratu
- Uveďte funkce zisku
- Vysvětlete pojem sanace

Děkuji za pozornost

